Concept Note

ΕΓΓΡΑΦΟ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Δημιουργώντας Βιώσιμες και Ανθεκτικές Πόλεις

World Cities Day October 31
BETTER CITY, BETTER LIFE

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η 31η Οκτωβρίου εορτάζεται ως Παγκόσμια Ημέρα των Πόλεων. Ο στόχος είναι να προωθήσει το ενδιαφέρον της διεθνούς κοινότητας για την παγκόσμια αστικοποίηση, να προωθήσει τη συνεργασία ανάμεσα στις χώρες και τις πόλεις για να βρουν ευκαιρίες και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της αστικοποίησης, συμβάλλοντας στην αειφόρο αστική ανάπτυξη.

Η Παγκόσμια Ημέρα των Πόλεων συμβάλλει στους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης και έχει αναγνωρισθεί από τη Νέα Αστική Ατζέντα ως πλατφόρμα προτεραιότητας για τους εταίρους.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Το γενικό θέμα της Παγκόσμιας Ημέρας των Πόλεων είναι **“Καλύτερη Πόλη, Καλύτερη Ζωή”**. Κάθε χρόνο ένα διαφορετικό επί μέρους θέμα (θεματική ενότητα) επιλέγεται, είτε για την προώθηση επιτυχιών της αστικοποίησης, είτε για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων που απορρέουν από την αστικοποίηση.

“**Δημιουργώντας Βιώσιμες και Ανθεκτικές Πόλεις**”, το θέμα της Παγκόσμιας Ημέρας 2018 είναι ένα κάλεσμα δράσης για όλες/ους εμάς να ξανασκεφτούμε πως οι πόλεις μπορεί να γίνουν καλύτεροι χώροι, ώστε να προστατεύουν και να βελτιώνουν τις ζωές των ανθρώπων, χωρίς να αφήνουν κανέναν πίσω. Το παγκόσμιο παρατηρητήριο της φετινής Παγκόσμιας Ημέρας των Πόλεων πραγματοποιείται στο Λίβερπουλ του Ηνωμένου Βασιλείου.

Με πάνω από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού στις αστικές περιοχές και με τον αριθμό να αυξάνεται καθημερινά, οι πόλεις αντιμετωπίζουν πρωτόγνωρες δημογραφικές, περιβαλλοντολογικές, οικονομικές, κοινωνικές και χωροταξικές προκλήσεις. Αυτή η Παγκόσμια Ημέρα των Πόλεων έρχεται σε επαφή με τοπικές, περιφερειακές και εθνικές κυβερνήσεις, εταίρους, κοινότητες πρακτικής και κατοίκους για να αφυπνίσει συνειδήσεις σχετικά με την σπουδαιότητα των ανθεκτικών πόλεων και να εμπνεύσει δράσεις για να δημιουργηθούν ανθεκτικές και περισσότερο βιώσιμες πόλεις.

Η παγκόσμια Ημέρα των Πόλεων 2018 εστιάζει στην οικοδόμηση της αστικής ανθεκτικότητας όπως ορίζεται από το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τους ανθρώπινους οικισμούς παρακάτω:

Αστική Ανθεκτικότητα είναι η μετρήσιμη ικανότητα κάθε αστικού συστήματος, με τους κατοίκους του, να διατηρεί τη συνέχεια, παρ’ όλες τις κρίσεις και τις πιέσεις, ενώ προσαρμόζεται θετικά και μετασχηματίζεται προς την βιωσιμότητα. Μία ανθεκτική πόλη αξιολογεί, σχεδιάζει και ενεργεί για να προετοιμάζεται ώστε να ανταποκριθεί σε κινδύνους - φυσικούς και ανθρωπογενείς, αιφνίδιους ή αργής εξέλιξης, αναμενόμενους και μη αναμενόμενους - με σκοπό να προστατεύει και να βελτιώνει τις ζωές των ανθρώπων, να διασφαλίζει κέρδη ανάπτυξης, να δημιουργεί ένα περιβάλλον κατάλληλο για επένδυση και να οδηγεί σε θετική αλλαγή.

Οι μείζονες προκλήσεις στην ανθεκτικότητα περιλαμβάνουν τον μετριασμό και την ανάκαμψη του οικονομικού, περιβαλλοντολογικού, πολιτιστικού, αστικού και καταστροφικού χαρακτήρα.

11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES

UN HABITAT FOR A BETTER URBAN FUTURE

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

Μέχρι το 2050 το 70% του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει στις πόλεις. Το 60% των νέων αστικών οικισμών που πρόκειται να κτιστούν αποτελούν μία τεράστια ευκαιρία για την οικοδόμηση ανθεκτικών πόλεων.

200 εκατομμύρια

άνθρωποι ζουν κατά μήκος των ακτών σε υψόμετρο λιγότερο από

5 μέτρα

πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Μέχρι το 2030, η παγκόσμια ζήτηση για ενέργεια και νερό αναμένεται να αυξηθεί κατά 40 και 50 τοις εκατό αντίστοιχα.

Αναπτυσσόμενες **Αναπτυγμένες**

Το 97% των πόλεων στις αναπτυσσόμενες χώρες δεν πληρούν τα πρότυπα ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα. Το 49% στις αναπτυγμένες χώρες.

Στις αναπτυσσόμενες χώρες, λόγω της έλλειψης ικανότητας διαχείρισης της ταχύτατης αστικής ανάπτυξης, μεγάλο μέρος της πληθυσμιακής επέκτασης λαμβάνει χώρα εκτός ή ελλείψει επίσημου πλαισίου προγραμματισμού και ένα μεγάλο μέρος της ζήτησης κατοικιών καλύπτεται από την αύξηση άτυπων οικισμών που συχνά βρίσκονται σε περιοχές εκτεθειμένες σε φυσικούς κινδύνους.

Το **42%**

των οικονομικών ζημιών στον τομέα της στέγασης οφείλονται σε

πλημμύρες

και 25% σε σεισμούς

18 από τις 20 μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου και το 88% του παγκόσμιου πληθυσμού βρίσκονται στο βόρειο ημισφαίριο, όπου οι θερμοκρασίες αυξάνονται ταχύτερα.

Το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε παράγκες μειώθηκε κατά 20% μεταξύ 2000 και 2014. Παρ' όλα αυτά, λόγω της αύξησης του πληθυσμού και της μετανάστευσης, ο αριθμός αυξήθηκε από 807 σε 883 εκατομμύρια ανθρώπους.

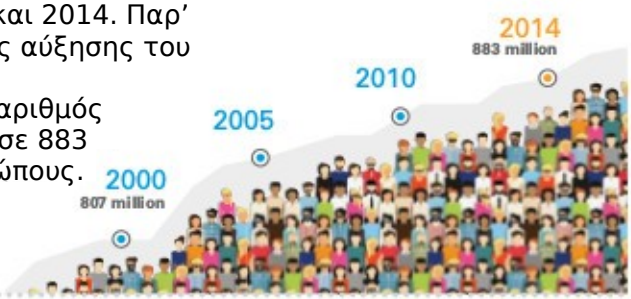

Οι πόλεις είναι κέντρα καινοτομίας και επενδύσεων και είναι καθοριστικά για την οικονομική ανάπτυξη και εξέλιξη. Ταυτόχρονα, οι πόλεις είναι ευάλωτες σε σοβαρές επιπτώσεις από ένα φάσμα προκλήσεων, κραδασμών και καταπονήσεων που μπορεί να είναι και φυσικές και ανθρωπογενείς.

Την τελευταία δεκαετία, οι φυσικές καταστροφές έπληξαν περισσότερους από 220 εκατομμύρια ανθρώπους και προκάλεσαν οικονομικές ζημιές ύψους

100 δις δολαρίων ΗΠΑ, ετησίως.

Μέχρι το 2030, χωρίς σημαντικές επενδύσεις που θα καταστήσουν τις πόλεις περισσότερο ανθεκτικές, οι φυσικές καταστροφές μπορεί να κοστίζουν στις πόλεις παγκοσμίως

$314 δις ετησίως

και η κλιματική αλλαγή μπορεί να οδηγήσει έως και 77 εκατομμύρια περισσότερους κατοίκους των πόλεων στη φτώχεια.

Το **2016**

108 χώρες και περιοχές χτυπήθηκαν από καταστροφές

Περίπου το 15% του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε εύθραυστες και πληττόμενες από συγκρούσεις χώρες.

Χαρακτηριστικά της Ανθεκτικής Πόλης

Ανθεκτική
Μία ανθεκτική πόλη προβλέπει τις επιπτώσεις προκειμένου να προετοιμαστεί για τρέχουσες και μελλοντικές κρίσεις και πιέσεις. Χτίζει την ανθεκτικότητα ενσωματώνοντας μηχανισμούς αντιμετώπισης για να αντέξει στις διαταράξεις και να προστατεύσει ανθρώπους και περιουσίες. Ενθαρρύνει πλεονασμούς στα δίκτυά της δημιουργώντας πλεονάζουσα ικανότητα και εφεδρικά συστήματα για να συντηρήσει και να αποκαταστήσει τις βασικές υπηρεσίες, εξασφαλίζοντας αξιοπιστία κατά τη διάρκεια αλλά και μετά τη διαταραχή.

Ευέλικτη
Μία ευέλικτη πόλη δεν υπολογίζει μόνο τους προβλέψιμους κινδύνους, αλλά αποδέχεται και την τρέχουσα και τη μελλοντική αβεβαιότητα. Διαφοροποιεί τις υπηρεσίες της, τις λειτουργίες και τις διαδικασίες θεσπίζοντας εναλλακτικές λύσεις και είναι ευρηματική στην ικανότητά της να επανατοποθετεί το ανθρώπινο, το οικονομικό και το φυσικό κεφάλαιο. Είναι ευέλικτη και μπορεί να απορροφά, να προσαρμόζεται και να εξελίσσεται εν όψει των μεταβαλλόμενων συνθηκών, ανταποκρινόμενη δυναμικά μετατρέποντας την αλλαγή σε ευκαιρία.

Χωρίς αποκλεισμούς
Μία χωρίς αποκλεισμούς πόλη επικεντρώνεται στους ανθρώπους κατανοώντας ότι το να είσαι ανθεκτικός συνεπάγεται ότι προστατεύεις κάθε άτομο από οποιαδήποτε αρνητική επίπτωση. Αναγνωρίζοντας ότι οι άνθρωποι που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις συγκαταλέγονται σε αυτούς που επηρεάζονται περισσότερο από τους κινδύνους, επιδιώκει ενεργά την κοινωνική ένταξή τους προωθώντας την ισότητα, την αμεροληψία και την ικανοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ενισχύει την κοινωνική συνοχή και ενδυναμώνει την ολοκληρωμένη και ουσιαστική συμμετοχή σε όλες τις διαδικασίες διακυβέρνησης για να αναπτύξει την ανθεκτικότητα.

Η διαδικασία της αστικής ανθεκτικότητας πρέπει να είναι:

Ολοκληρωμένη
Μία ολοκληρωμένη πόλη εκτιμά ότι είναι συγκροτημένη και επηρεασμένη από αδιαίρετα, αλληλοεξαρτώμενα και αλληλοεπιδρώντα συστήματα. Συνδυάζει και ευθυγραμμίζει μια πολυπρισματική προσέγγιση για να εξασφαλίσει ότι η συλλογή δεδομένων είναι ολιστική, συνεκτική και αμοιβαία υποστηρικτική προς τον κοινό σκοπό. Δίνει τη δυνατότητα για διεπιστημονική συνεργασία που ενθαρρύνει την ανοιχτή επικοινωνία και διευκολύνει το στρατηγικό συντονισμό. Υποστηρίζει τη συλλογική λειτουργία της πόλης και εγγυάται εκτεταμένη, θετική και διαρκή αλλαγή.

Αντανακλαστική
Η αντανακλαστική πόλη κατανοεί ότι τα συστήματά της και ο περιβάλλοντας χώρος της διαρκώς μεταβάλλονται. Έχει επίγνωση ότι οι τάσεις του παρελθόντος έχουν διαμορφώσει τις τρέχουσες αστικές διαδικασίες αλλά αξιολογεί τη δυνατότητά της να μετατραπεί μέσω κρίσεων και πιέσεων με την πάροδο του χρόνου. Είναι αντανακλαστική μεταφέροντας την ικανότητα μάθησης από τη γνώση, τις εμπειρίες του παρελθόντος και τη νέα πληροφόρηση. Επίσης μαθαίνει κάνοντας και εγκαθιστώντας μηχανισμούς για να επανεξετάζει διαδοχικά την πρόοδο, καθώς και να ενημερώνει συστηματικά και να βελτιώνει τις δομές.

Μετασχηματιστική
Η μετασχηματιστική πόλη υιοθετεί μία προληπτική προσέγγιση στο κτίσιμο της ανθεκτικότητας με σκοπό να δημιουργήσει θετική αλλαγή. Ενθαρρύνει την εφευρετικότητα και επιδιώκει πρωτοποριακές, καινοτόμες λύσεις που με την πάροδο του χρόνου δημιουργούν ένα σύστημα που παύει να είναι επιρρεπές στον κίνδυνο. Μία μετασχηματιστική πόλη εστιάζει και προσανατολίζεται προς ένα κοινό όραμα για μία ανθεκτική πόλη.

ΚΑΛΕΣΜΑΤΑ ΣΕ ΔΡΑΣΗ

Καινοτόμα εργαλεία για τοπική ανθεκτικότητα. Υπάρχει μία επιτακτική ανάγκη για νέα εργαλεία και προσεγγίσεις που ενισχύουν τις τοπικές διοικήσεις και παρέχουν τη δυνατότητα στους πολίτες, ενώ χτίζουν την ικανότητά τους, να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις και να προστατεύσουν καλύτερα ανθρώπινους, οικονομικούς και φυσικούς πόρους. Τα εργαλεία και οι προσεγγίσεις πρέπει να είναι ενταγμένα στον αστικό σχεδιασμό και στις διοικητικές πρακτικές.

Οι εθνικές πολιτικές αστικής ανθεκτικότητας. Οι κυβερνήσεις πρέπει να καθοδηγούν συντονισμένες πολιτικές που πιέζουν για ανθεκτικές αστικές περιοχές, παρέχοντας υποστήριξη στις περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις.

Ενισχύοντας τοπικές και παγκόσμιες εταιρικές σχέσεις. Μία επιτυχημένη ατζέντα για αστική ανθεκτικότητα απαιτεί συνεργασίες μεταξύ όλων των σημαντικών διεθνών συντελεστών, καθώς και συμφωνία με τους κυριότερους παράγοντες της πόλης. Προκειμένου να αξιοποιηθεί ένα κοινό ανθεκτικό όραμα απαιτείται καθολική συνεργασία.

Ανταλλαγή γνώσεων: Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να παρέχουν σχόλια ή πληροφορίες για τη δουλειά τους πάνω στην καινοτομία για ανθεκτικές πόλεις.

ΘΕΜΑΤΑ

Η Παγκόσμια Ημέρα Πόλεων 2018 επιδιώκει να επηρεάσει πέντε βασικούς τομείς:

Δράση για το Κλίμα
Από τα μεταβληθέντα καιρικά πρότυπα έως την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και τα πιο ακραία μετεωρολογικά γεγονότα, η κλιματική αλλαγή επηρεάζει την ευημερία και τα μέσα διαβίωσης των ανθρώπων. Σε έναν ταχύτατα αστικοποιούμενο κόσμο, η Παγκόσμια Ημέρα Πόλεων 2018 προωθεί την αποτελεσματική δράση για το κλίμα στις πόλεις μας και αναγνωρίζει ότι μία βιώσιμη και ανθεκτική αστική ανάπτυξη δε μπορεί να επιτευχθεί ή να διατηρηθεί χωρίς μέτρα άμβλυνσης και προσαρμογής, όπως η ανακύκλωση του νερού, ο ευαίσθητος στην εξοικονόμηση νερού και ενέργειας, αστικός και κτιριακός σχεδιασμός, ο βιώσιμος αστικός σχεδιασμός των επεκτάσεων των πόλεων, τα οικονομικά και σχεδιαστικά εργαλεία για διαχείριση κινδύνων και οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης για αλλαγή συμπεριφοράς.

Αναβάθμιση από την Ανεπάρκεια
Ο αριθμός των ανθρώπων που κινδυνεύουν αυξάνεται σημαντικά εκεί που η γρήγορη αστικοποίηση υπερβαίνει την επίσημη χωροταξική ικανότητα, οδηγώντας σε ανεξέλεγκτους και πυκνοκατοικημένους άτυπους οικισμούς, σε επιρρεπείς σε κινδύνους περιοχές. Οι εκτός σχεδίου πόλεις είναι περισσότερο ευάλωτες σε κρίσεις μιας και συχνά αναγκάζονται να αντιμετωπίσουν προϋπάρχουσες πιέσεις. Τα αστικά συστήματα είναι σύνθετα και αλληλοεξαρτώμενα. Αν οι ταχύτατα αναπτυσσόμενες πόλεις είναι να ανταποκριθούν ισότιμα στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και στο Πλαίσιο Sendai για τη Μείωση Κινδύνων, χρειάζονται ολιστικά εργαλεία, για να βοηθήσουν τους σχεδιαστές να θέσουν σε προτεραιότητα τις επενδύσεις με τρόπο που να περιλαμβάνει όλους χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένοι σε περιορισμένη πληροφόρηση και ταχύτατα μεταβαλλόμενα πλαίσια.

Οικονομική και κοινωνική Ανθεκτικότητα
Η οικοδόμηση της αστικής ανθεκτικότητας παίρνει πολλές μορφές, αλλά πρέπει να επιδιώκει τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης για τους ανθρώπους, ιδιαίτερα εκείνους που είναι σε ευάλωτες καταστάσεις. Οι φτωχοί άνθρωποι εκτίθενται πιο συχνά σε κινδύνους, χάνουν μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας τους όταν “πληγούν”, έχουν περιορισμένα δίκτυα ασφαλείας, και λαμβάνουν λιγότερη θεσμική υποστήριξη. Η επίπτωση είναι συχνά περισσότερο αισθητή στους φτωχότερους από τους φτωχούς και ιδιαίτερα τις γυναίκες, τα κορίτσια και τους ηλικιωμένους.

Διακυβέρνηση και Αποκέντρωση

Η ανάλυση της αποκέντρωσης όσον αφορά τις ευθύνες, τον προγραμματισμό και την χρηματοοικονομική ικανότητα των τοπικών αρχών, είναι το κλειδί για το χτίσιμο της ανθεκτικότητας των πόλεων. Οι τοπικές αρχές έχουν έναν ιδιαίτερο ρόλο να παίξουν στην αστική ανθεκτικότητα μιας και είναι υπεύθυνες για μια ποικιλία διαδικασιών σχετικά με τη λειτουργικότητα της πόλης καθώς και την πρώτη γραμμή αντίδρασης σε οποιαδήποτε κατάσταση κρίσης. Οι τοπικές αρχές χρειάζεται να ενισχυθούν ώστε να ανταποκρίνονται με αποτελεσματικότητα σε αυτές τις απαιτήσεις και ένα καλό επίπεδο εθνικής-τοπικής συνεργασίας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε ώρα κρίσης, είναι καθοριστικό.

Αστικές Ανθρωπιστικές Κρίσεις

Η ανθεκτικότητα βρίσκεται επίσης στον πυρήνα της ανθρωπιστικής – αναπτυξιακής σχέσης, γεφυρώνοντας συχνά δύο διαφορετικές ατζέντες. Η εδραίωση της ανθεκτικότητας μπορεί να μειώσει τους κινδύνους αυξάνοντας τις ικανότητες και αντιμετωπίζοντας τα τρωτά σημεία για να ελαττώσει την ευθραυστότητα και να μετριάσει τις επιπτώσεις, ενισχύοντας έτσι μία αποτελεσματική και προοδευτική απόκριση.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΑΤΖΕΝΤΕΣ

Η Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, και ο ειδικός στόχος της για τις πόλεις-SDG 11 να καταστήσουν τις πόλεις χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες- θέτει την βιώσιμη αστικοποίηση ως μία από τις βασικές προτεραιότητες.

Επί πλέον, στο πλαίσιο της Νέας Αστικής Ατζέντας, υπάρχει μια καθορισμένη και ανανεωμένη δέσμευση μεταξύ της παγκόσμιας αναπτυξιακής κοινότητας για να διασφαλιστεί ότι οι πόλεις μας θα επεκταθούν με ένα βιώσιμο τρόπο για όλους.

Δεσμεύοντας όλους τους ενδιαφερόμενους στην προσπάθεια για ανθεκτικότητα, οι πόλεις μπορούν να αξιοποιήσουν τη μετασχηματιστική αλλαγή και να βελτιώσουν τις ζωές των κατοίκων τους. Την περασμένη δεκαετία η αστική ανθεκτικότητα είχε εμφανιστεί ως μία από τις βασικές αρχές της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και αναγνωρίζεται ευρέως από διάφορες συμφωνίες συμπεριλαμβανόμενων της Συμφωνίας των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή και του Πλαισίου Sendai για τη Μείωση των Κινδύνων των Καταστροφών.

Γενικά οι πόλεις δεν έχουν την ικανότητα να υλοποιήσουν μόνες τους αυτές τις εθνικές δεσμεύσεις και η μετάβαση από την ευαισθητοποίηση στην πράξη παραμένει μία πρόκληση. Αυτές οι τάσεις δεν θα αλλάξουν εκτός εάν αρχίσουμε να δουλεύουμε όλοι μαζί για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας για περισσότερο βιώσιμες πόλεις.

Η μετάφραση από τα αγγλικά έγινε από το **forumgiatinpoli.gr**